

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wojciech Kościółek
Sędziowie:	SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.) SSA Marek Boniecki
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Kielcach

o zapłatę odszkodowania

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 17 czerwca 2015 r. sygn. akt I C 3178/14

1. oddala apelację;

2. nie obciąża powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Wojciech Kościółek SSA Marek Boniecki

I ACa 1625/15

UZASADNIENIE

Powódka A. B. wniosła pozew zatytułowany „skarga przeciwko Sądowi Okręgowemu w Kielcach I Wydział Cywilny o błąd formalny- powtarzanie sprawy”. Domagała się zasądzenia na jej rzecz odszkodowania w wysokości 250 000 zł. Jako stronę pozwaną wskazała Sąd Okręgowy w Kielcach.

W uzasadnieniu powódka podała, że tocząca się przed Sądem Okręgowym w Kielcach pod sygnaturą I C 2070/09 sprawa była przewlekana w nieskończoność, nie udzielono jej zabezpieczenia przez ustalenie pobytu dziecka przy matce, pomimo zakończonej sprawy w Sądzie Rejonowym w S.. Dodała, że Sąd Okręgowy działał na szkodę matki

i dziecka, i ostatecznie nie zrealizował dyrektywy, że osoba która odbywała karę pozbawienia wolności nie może sprawować władzy rodzicielskiej. Podniosła, że została jej wyrządzona olbrzymia szkoda moralna, psychiczna i finansowa.

W piśmie procesowym z 6 stycznia 2015r. powódka sprecyzowała stronę pozwaną: Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Kielcach. Podtrzymała swoje dotychczasowe żądanie i twierdzenia. Sprecyzowała, iż wyrządzona jej szkoda moralna to trauma psychiczna bez dziecka, rozłąka z nim, cierpienie ze względu na silną więź emocjonalną z dzieckiem. Natomiast szkoda finansowa to koszty przejazdów do dziecka z B. do S. w wysokości 30 000 zł. Podniosła, że została jej wyrządzona olbrzymia szkoda zdrowotna, zachorowała na chorobę alkoholową, a wcześniej nie była alkoholiczką. Na rozprawie w dniu 3 czerwca 2015r. pełnomocnik powódki oświadczył, że domaga się ona odszkodowania z tytułu błędu formalnego, ponieważ sprawa o odebranie władzy rodzicielskiej była prowadzona przez sąd niższej instancji w S., a tutejszy Sąd rozpoznawał ją drugi raz. Sąd Okręgowy dopuścił się szkody w ten sposób, że matce nie zabezpieczono miejsca pobytu dziecka. Przyznała też, że z taką samą sprawą występowała już w 2011 roku.

Pozwany Skarb Państwa, reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł, przede wszystkim, zarzut przedawnienia całości roszczeń powódki. Powódka już w sierpniu 2010r, kiedy zapadło postanowienie o ustaleniu miejsca pobytu małoletniej córki przy ojcu, miała świadomość doznanej szkody (rozłąka z dzieckiem) oraz osoby zobowiązanej do jej naprawienia (w tym przypadku Prezes Sądu Okręgowego). Pozew w niniejszej sprawie został złożony w listopadzie 2014r., a zatem po upływie 3 letniego terminu przedawnienia. Pozwany wskazał, że Sąd Okręgowy w Kielcach pod sygnaturą IC 2843/11 badał analogiczną sprawę, pomiędzy tymi samymi stronami, która co prawda dotyczyła postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy w S. pod sygnaturą III Nsm 8/10, jednakże jej przedmiotem były również zarzuty w kwestii zabezpieczenia pobytu dziecka w sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Kielcach pod sygnaturą I C 2070/09. Nadto pozwany zarzucił, że przy ocenie powództwa znajdzie zastosowanie przepis art. 417¹ § 2 k.c. Zważywszy na okoliczności, iż sporne czynności dotyczą postanowień, odwołać się należy do art. 424^{1b} k.p.c., jest to przepis odrębny od unormowania z art. 417¹ § 2 k.c. Strona pozwana dodała, że jak wskazuje się w doktrynie, brak możliwości uzyskania stosownego prejudykату wyklucza stosowanie art. 417¹ § 2 k.c. W takich przypadkach o odpowiedzialności Skarbu Państwa decydują zasady ogólne, wyrażone w art. 417 k.c. Z ostrożności procesowej, na wypadek gdyby Sąd nie podzielił powyższej argumentacji, wskazała że powódka nie legitymuje się prejudykatem o którym mowa w art. 417¹ § 2 k.c.

Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2015 r, sygn. akt IC 3178/14, Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo, nie obciążając powódki kosztami procesu.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy ustalił co następuje.

Powódka A. B. od 21 lipca 2007r. pozostawała w związku małżeńskim z M. B., ze związku tego posiadają małoletnią córkę R. B., urodzoną (...)

Przed Sądem Rejonowym w S. pod sygnaturą III Nsm 8/10 toczyła się sprawa z wniosku A. B. o ustalenie przy niej miejsca pobytu małoletniej R. B.. W sprawie tej powódka wносиła także o udzielenie zabezpieczenia poprzez odebranie dziecka ojcu i umieszczenie go u niej. Postanowieniem z dnia 23 marca 2010r. Sąd oddalił wniosek A. B. o udzielenie zabezpieczenia z uwagi na to, że powódka nie uprawdopodobniła okoliczności uzasadniających wnioski, a w szczególności nie wykazała, aby brak zabezpieczenia uniemożliwił w przyszłości pobyt dziecka u niej. Nadto Sąd ten wskazał, że na podstawie przeprowadzonych wywiadów nie ma podstaw do przyjęcia, aby pobyt u ojca zagrażał dobru dziecka. A. B. wniosła zażalenie na to postanowienie, jednak w dniu 4 maja 2010 r. zostało ono odrzucone z uwagi na nie uzupełnienie w terminie braków formalnych. Również na to postanowienie A. B. wniosła zażalenie a Sąd Okręgowy w Kielcach postanowieniem z dnia 19 lipca 2010 r oddalił ten środek odwoławczy stwierdzając, że zaskarżone postanowienie odpowiada prawu.

Przed Sądem Okręgowym w Kielcach pod sygnaturą I C 2070/09 toczyła się sprawa z powództwa M. B. przeciwko A. B. o rozwód (pierwotnie o separację). W dniu 5 stycznia 2010 r. M. B. wniósł do Sądu Rejonowego w S. wniosek

o pozbawienie A. B. władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką R.. Ponieważ sprawa o rozwód była już w toku, Sąd Rejonowy – zgodnie z art. 445¹ k.p.c. – postanowieniem z dnia 28 czerwca 2010r. wydanym w sprawie I. N. 4/10 przekazał tę sprawę do sprawy toczącej się przed Sądem Okręgowym w Kielcach pod sygnaturą I C 2070/09.

W toczącej się sprawie o rozwód w dniu 22 lipca 2010r. M. B. złożył wniosek o ustalenie miejsca pobytu dziecka R. B., na czas trwania procesu, w jego miejscu zamieszkania. Postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2010r. Sąd udzielił zabezpieczenia poprzez ustalenie, że miejscem zamieszkania małoletniej R. B. jest miejsce zamieszkania powoda M. B. i nakazał pozwanej A. B. by wydała dziecko powodowi. A. B. nie złożyła zażalenia na to postanowienie. Ponieważ powódka nie wykonała powyższego postanowienia, tj. nie wydała swojemu mężowi dziecka, postanowieniem z dnia 19 października 2010 r. Sąd Rejonowy w B.(działając jako organ egzekucyjny) określił jej termin do wydania małoletniej, do dnia 31 października 2010r. do godziny 15.00.

Następnie w dniu 3 listopada 2010r. A. B. złożyła w sprawie o rozwód wniosek o zabezpieczenie osobistych kontaktów z małoletnią R. B. tak aby mogła zabierać dziecko w każdy piątek od godziny 10.00 do poniedziałku do godziny 15.00. Postanowieniem z dnia 18 listopada 2010r. Sąd udzielił zabezpieczenia w ten sposób, że zezwolił A. B. na widywanie się z małoletnią córką w miejscu zamieszkania ojca i w jego obecności w każdą sobotę od godziny 10.00 do godziny 15.00, zaś w pozostałej części wniosek oddalił. Sąd Apelacyjny w Krakowie w dniu 9 lutego 2011r. oddalił zażalenie A. B. na powyższe postanowienie.

Kolejnym postanowieniem z dnia 29 marca 2011r. Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił wnioski A. B. w przedmiocie zmiany postanowień o udzieleniu zabezpieczenia z dnia 16 sierpnia 2010r. i 18 listopada 2010r. A następnie w dniu 29 kwietnia 2011r. odrzucił jej zażalenie na to postanowienie z uwagi na nieuzupełnienie braków zażalenia. Postanowieniem z dnia 12 lipca 2011r. Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił zażalenie A. B. na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 29 kwietnia 2011r.

W dniu 8 lutego 2012r. Sąd Okręgowy w Kielcach rozpoznający sprawę o rozwód oddalił wniosek A. B. o zmianę postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia w zakresie miejsca pobytu małoletniego dziecka. Natomiast kolejnym postanowieniem z dnia 4 lipca 2012r. Sąd ten oddalił wniosek powódki o zmianę postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia co do miejsca pobytu dziecka oraz zmienił swoje postanowienie z dnia 18 listopada 2010r. w ten sposób, że zezwolił A. B. na zabieranie córki z jej miejsca pobytu w pierwszą i trzecią sobotę każdego miesiąca w godzinach od 11.00 do 18.00

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2012r. wydanym w sprawie I C 2070/09, Sąd Okręgowy w Kielcach rozwiązał przez rozwód małżeństwo A. B. z M. B.. Powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią R. B. M. B., ustalając miejsce pobytu dziecka przy ojcu. A. B. Sąd ograniczył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad córką do współdecydowania o istotnych sprawach w życiu dziecka, w tym co do wyboru szkoły, kierunku kształcenia, wyboru religii. Jednocześnie Sąd ustalił kontakty powódki z małoletnią R. w ten sposób, że ma ona prawo zabierania małoletniej do swojego miejsca pobytu w pierwszą i trzecią sobotę każdego miesiąca w godzinach od 11.00 do 18.00 z obowiązkiem każdorazowego zabrania małoletniej z miejsca pobytu ojca w tych terminach oraz zobowiązał M. B. do odbierania małoletniej córki z miejsca pobytu matki po zakończonym terminie spotkań, zobowiązując jednocześnie M. B. do wydania dziecka matce, w wymienionych wyżej terminach z zastrzeżeniem, że w razie niewykonania tego zobowiązania on będzie do każdorazowej zapłaty na rzecz A. B. kwot po 100 zł. Nadto zobowiązał A. B. do wydania ojcu córki R. po zakończonym terminie spotkań z zastrzeżeniem, że w razie niewykonania tego obowiązku zobowiązana będzie do każdorazowej zapłaty na rzecz M. B. kwot po 100 zł.

Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację A. B. od tego wyroku.

W dniu 24 stycznia 2011r. powódka A. B. wystąpiła do Sądu Okręgowego w Kielcach z pozwem przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Kielcach i Sądowi Rejonowemu w S.o zapłatę odszkodowania w kwocie 500 000 zł. z tytułu nieudzielenia jej – w sprawach IC 2070/09 Sądu Okręgowego i I. N. 8/10 Sądu Rejonowego – zabezpieczenia w zakresie ustalenia miejsca pobytu dziecka przy niej. Wyrokiem z dnia 23 stycznia, wydanym w sprawie I C 2843/11,

Sąd Okręgowy oddalił to powództwo, natomiast Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 15 czerwca 2012r. oddalił apelację A. B. od tego orzeczenia.

W okresie od 19 października 2014r. do 19 grudnia 2014r. A. B. przebywała w (...) Centrum (...) w M., najpierw na Oddziale (...) a następnie po detoksykacji na Oddziale (...) z diagnozą- zespół zależności alkoholowej.

Przed Sądem Rejonowym w S.pod sygnaturą III Nsm 167/14 toczyła się sprawa z wniosku A. B. o zmianę wyroku rozwodowego w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnią R. B.. Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2014r. Sąd Rejonowy oddalił ten wniosek, a postanowieniem z dnia 2 grudnia 2014r. Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił apelację A. B. od tego postanowienia.

Ocena powyższych ustaleń faktycznych na gruncie przepisów prawa materialnego doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosku o bezzasadności powództwa.

W pierwszej jednak kolejności Sąd Okręgowy uznał, że brak jest – zgodnie z wnioskiem pozwanego – podstaw do odrzucenia powództwa a to w świetle oświadczenia powódki, że domaga się tego samego co w sprawie I C 2843/11, toczącej się przed tym samym Sądem i między tymi samymi stronami, zakończonej prawomocnym wyrokiem oddalającym żądanie powódki. Zdaniem Sądu w rozpoznawanej sprawie powódka częściowo powieliła te same zarzuty i wskazywała na te same okoliczności faktyczne, to jest nieudzielenie jej zabezpieczenia przez określenie miejsca pobytu dziecka przy matce w sprawie I. N. 8/10 Sądu Rejonowego w S.i I C 2070/09 Sądu Okręgowego w Kielcach, co jej zdaniem wyrządziło jej krzywdę moralną i finansową. W tym zakresie jej żądanie mogłoby zostać odrzucone. Sąd wziął jednak pod uwagę, że w rozpoznawanej sprawie powódka stawiała Sądowi Okręgowemu – który rozpoznawał sprawę toczącą się pod sygnaturą I C 2070/09 o rozwód – także inne zarzuty, a mianowicie popełnienie błędu formalnego polegającego na powtarzaniu sprawy, przewlekaniu sprawy w nieskończoność oraz niezrealizowania dyrektywy, że osoba która odbywała karę pozbawienia wolności nie może sprawować władzy rodzicielskiej. Zarzucała nadto, że takie działanie Sądu spowodowało, że popadła ona w alkoholizm. Jest to nowy zarzut, w stosunku do tych, które powódka podnosiła w sprawie I C 2843/11.

Za bezskuteczny uznał Sąd Okręgowy zarzut przedawnienia roszczeń powódki. Roszczenia powódki można by uznać za przedawnione jedynie w zakresie odszkodowania za nie udzielenie jej zabezpieczenia w zakresie ewentualnych szkód wyrządzonych jej postanowieniami wydanymi w sprawie I C 2070/09 z dnia 16 sierpnia 2010r., 18 listopada 2010r., 29 marca 2011r. i 29 kwietnia 2011r. W tym zakresie w ocenie Sądu ma zastosowanie art. 442¹ § 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. W datach wydania tych postanowień powódka wiedziała już o ewentualnej szkodzie, a także o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Sąd nie podzielił jednak twierdzeń strony pozwanej, że niniejsze powództwo powinno być w całości oddalone z uwagi na jego przedawnienie. Jak wynika z twierdzeń powódki jest ona „niezadowolona” z całego postępowania Sądu Okręgowego w Kielcach w sprawie I C 2070/09, w tym także z dalszych jego postanowień w przedmiocie wniosków o zmianę postanowień w przedmiocie udzielania zabezpieczenia. Postanowienia takie zostały wydane jeszcze 8 lutego 2012r. i 4 lipca 2012r. Natomiast pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w listopadzie 2014r., a zatem przed upływem trzyletniego okresu przedawnienia określonego w art. 442¹ § 1 k.c.

Ponieważ powódka domagała się zapłaty odszkodowania, a jako stronę pozwaną wskazywała Skarb Państwa, a nadto bezspornym było, że stron nie łączy i nie łączył żaden stosunek obligacyjny, podstawę prawną ewentualnej odpowiedzialności strony pozwanej stanowi art. 417 § 1 k.c. lub też art. 417¹ § 2 k.c. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko pozwanego, że w przedmiotowej sprawie nie może znaleźć zastosowania art. 417¹ § 2 k.c., ponieważ czynności Sądu, z którymi powódka wiąże wyrządzenie jej szkody dotyczą postanowień, bądź też innych czynności niż prawomocne orzeczenia w rozumieniu tego przepisu. Sąd odwołał się do art. 424^{1b} k.p.c., zgodnie z którym w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej

przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych. Jest to przepis odrębny od unormowania z art. 417¹ § 2 k.c. W takiej sytuacji brak jest możliwości uzyskania stosownego prejudykatu dlatego w takich przypadkach o odpowiedzialności Skarbu Państwa decydują zasady ogólne, wyrażone w art. 417 k.c.

Sąd Okręgowy przytoczył następnie art. 417 § 1 k.c. Wskazał, że przepis ten przewiduje odpowiedzialność odszkodowawczą za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, zdefiniowanym jako "niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej". Stanowi więc on ogólną podstawę odpowiedzialności władz publicznych za ich władcze działania, która nie znajduje zastosowania lub znajduje ograniczone zastosowanie tylko wówczas, gdy ustawodawca odrębnym unormowaniem określa konsekwencje niektórych działań organów władz publicznych. Dla określenia odpowiedzialności odszkodowawczej władz publicznych, obok zdarzenia sprawczego, konieczne jest ustalenie pozostałych przesłanek odpowiedzialności deliktowej, a więc szkody i związku przyczynowego. Przepis art. 417 k.c. nie zawiera w tej kwestii żadnej regulacji, a tym samym znajdują zastosowanie ogólne reguły dotyczące kompensaty szkody w mieniu (majątkowej) i na osobie (majątkowej i niemajątkowej) oraz koncepcji związku przyczynowego - w szczególności ujęte w przepisach art. 361, 444-448 k.c.

Sąd Okręgowy uznał, że powódka nie udowodniła żadnej z powyższych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach. W szczególności nie udowodniła ona ani powstania szkody, ani też związku przyczynowego pomiędzy szkodą a ewentualnym działaniem lub też zaniechaniem (czynem niedozwolonym) funkcjonariuszy strony pozwanej. To na powódce – zgodnie z art. 6 k.c.- spoczywał obowiązek wykazania wszystkich przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej. Tymczasem powódka poza własnymi twierdzeniami oraz licznymi własnymi pismami, kserokopiami akt sprawy rozwodowej, sprawy I C 2843/11 i spraw toczących się przed Sądem Rejonowym w S.nie przedstawiła żadnego innego, obiektywnego, materiału dowodowego na poparcie swoich twierdzeń. Analiza pism powódki prowadzi do wniosku, że przedstawiają one jedynie niezadowolenie z orzeczeń, czy też ze sposobu prowadzenia postępowania w sprawie I C 2070/09 Sądu Okręgowego w Kielcach. Jednakże w sprawie cywilnej do uwzględnienia żądania pozwu nie wystarczą, co do zasady, same twierdzenia powoda (chyba że strona pozwana w całości uznaje żądanie pozwu; swoje należy twierdzenia udowodnić przedstawiając wiarygodne, obiektywne dowody na ich potwierdzenie).

Sąd Okręgowy przeprowadził dowód ze znajdujących się w aktach sprawy I C 2070/09 postanowień w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia i co do wniosków powódki o zmianę tych postanowień. Znaczna ich część podlegała kontroli sądu drugiej instancji, to jest Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Sąd Okręgowy uznał, że nie ma uprawnień do merytorycznej kontroli tych orzeczeń. W żadnej z tych spraw sąd odwoławczy nie stwierdził bezprawności, czy chociażby niezasadności zapadłych postanowień w przedmiocie wniosków o udzielenie zabezpieczenia, czy ich zmiany. Sąd Apelacyjny rozpoznający apelację A. B. od wydanego wyroku w sprawie o rozwód nie stwierdził także konieczności zmiany tego orzeczenia w zakresie władzy rodzicielskiej, ustalenia miejsca pobytu małoletniej R., czy też uregulowania kontaktów powódki z dzieckiem. A zatem uznał to orzeczenie i uprzednie procedowanie Sądu Okręgowego za prawidłowe.

Sąd Okręgowy raz jeszcze podkreślił, że nie jest uprawniony do badania w sposób merytoryczny ani zasadności wniosków powódki o udzielenie zabezpieczenia co do ustalenia miejsca pobytu małoletniej R. B. przy niej, czy też jej kontaktów z córką, tym bardziej nie jest uprawniony do badania i wypowiedzania się odnośnie zasadności wydanych w sprawie orzeczeń (nie jest sądem odwoławczym). Powódka twierząc, że Sąd wyrządziły jej szkodę powinna w pierwszej kolejności wykazać niezgodne z prawem działanie lub też zaniechanie tego Sądu, czego nie uczyniła.

Powódka nie wykazała także pozostałych przesłanek wynikających z art. 417 § 1 k.p.c. Przede wszystkim nie wykazała ona szkody (materiałnej czy też niemateriałnej). Twierdziła ona, że na skutek wydania powyższych postanowień w przedmiocie ustalenia miejsca zamieszkania dziecka przy ojcu, czy też nieuwzględnienia jej wniosków o pozostawienie dziecka przy niej, poniosła ona szkodę materialną polegającą na ponoszeniu kosztów podróży z B. do S. w wysokości 30 000 zł. Powódka nie przedstawiła żadnych rachunków na potwierdzenie, że właśnie takie koszty poniosła, nie

przedstawiła żadnych wyliczeń w tym przedmiocie, nie wskazała nawet jakiego okresu dotyczą te koszty. Ponadto powódka realizowała w ten sposób postanowienia Sądu Okręgowego, których niezasadności nie wykazała.

Powódka nie udowodniła też, że bezprawne działanie Sądu Okręgowego wyrządziło jej szkodę moralną oraz szkodę polegającą na tym, że zapadła na chorobę alkoholową. Są to tylko twierdzenia powódki nie poparte żadnymi dowodami. Z karty informacyjnej złożonej przez powódkę wynika jedynie tyle, że w okresie od 19 października 2014r. do 19 grudnia 2014r. przebywała ona w szpitalu psychiatrycznym z rozpoznaniem zespołu zależności alkoholowej. Nie jest wiadome od kiedy ten zespół u niej stwierdzono.

Za gołosłowne uznał Sąd Okręgowy twierdzenia o poniesionej przez powódkę szkodzie moralnej. Jej zeznania w tym zakresie są identyczne do tych, które składała w sprawie I C 2843/11, podając, że przez to, iż „nie zostało jej udzielone zabezpieczenie” cierpiała i cały czas cierpi patrząc na matki z dzieckiem. W ocenie Sądu jest oczywistym, że powódka może przeżywać to, że ma ona ograniczone kontakty z córką, jednak sytuacja ta wynika z jej sytuacji w małżeństwie, z jej relacji z ojcem dziecka, a przede wszystkim z tego, że małżonkowie nie umieli i nie umieją się porozumieć w sprawach dziecka.

Nieuzasadniony jest również stanowisko powódki, jakoby Sąd Okręgowy popełnił błąd formalny rozpoznając po raz drugi sprawę w przedmiocie władzy rodzicielskiej nad małoletnią R. B., w sytuacji gdy – jak twierdzi powódka – sprawę tę rozstrzygnął już Sąd Rejonowy w S.. Trafnie spostrzegł pozwany, że Sąd Rejonowy w S., do którego w dniu 5 stycznia 2010r. M. B. złożył wniosek o pozbawienie A. B. władzy rodzicielskiej nad córką, zgodnie z art. 445^{((1))} § 1 i 2 k.p.c., przekazał tę sprawę (I. N. 4/10) Sądowi Okręgowemu w Kielcach rozpoznającemu sprawę o rozwód. Sąd podzielił także stanowisko strony pozwanej co do tego, iż M. B. w momencie wydania postanowienia sądu w przedmiocie ustalenia pobytu małoletniego dziecka przy nim nie był osobą pozbawioną wolności. Tym samym zarzut powódki o rzekomym nie zastosowaniu dyrektywy, iż osoby które odbywały karę pozbawienia wolności nie mogą sprawować władzy rodzicielskiej również okazał się chybiony.

Wobec przyjęcia, że powódka nie udowodniła przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa określonych w art. 417 § 1 k.c. oraz wobec częściowego przedawnienia jej roszczeń, jej powództwo polegało oddaleniu. Biorąc pod uwagę trudną sytuację finansową powódki Sąd Okręgowy na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył jej kosztami procesu.

Wyrok Sądu I instancji **zaskarżyła w całości powódka**, zarzucając rażące naruszenie prawa a przede wszystkim:

1/ naruszenie art. 45 ust. 1 Konstytucji R.P. przez pozbawienie powódki prawa do rozpoznania jej sprawy przez właściwy niezależny i bezstronny sąd;

2/ naruszenie art. 77 Konstytucji R.P. przez faktyczne pozbawienie powódki konstytucyjnego prawa do wynagrodzenia szkody, jaka została jej wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej – Sąd Okręgowy w Kielcach i Sąd Rejonowy w S.;

3/ naruszenie art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 322 k.p.c. i art. 232 zd. 2 k.p.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że powódka nie wykazała przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa ani nie udowodniła wysokości szkody w sytuacji, gdy powódka te okoliczności wykazała w tym przedstawionymi Sądowi dokumentami w pozostałym zakresie Sąd był zobowiązany do zastosowania art. 322 k.p.c.,

4/ naruszenie art. 442¹ § 1 k.c. przez jego błędne zastosowanie, polegające na uznaniu, że roszczenie powódki uległo częściowemu przedawnieniu w sytuacji, gdy rzeczywiście wydanie postanowień skutkujących szkodą nastąpiło w 2010 i 2011 roku, i później w 2012 roku, natomiast niewątpliwie szkoda będąca następstwem tych działań stanowi ich późniejszy skutek (w tym w szczególności zdiagnozowana u powódki w 2014 roku choroba alkoholowa) od której należało liczyć początek biegu przedawnienia;

5/ naruszenie art. 217 § 1, art. 227 i art. 232 k.p.c. polegające na pominięciu wyjaśnienia i ustalenia istotnych dla sprawy okoliczności, czyli nieprzeprowadzeniu prawidłowego postępowania dowodowego i nierozważeniu w sposób bezstronny i wszechstronny zgromadzonych w sprawie dowodów (art. 233 § k.p.c.), które Sąd ocenił w sposób sprzeczny ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego;

6/ istotną niekonsekwencję a wręcz sprzeczność w rozważaniach Sądu Okręgowego szczególnie wyraźnie widoczne na stronie 9 uzasadnienia, gdzie Sąd z jednej strony wskazuje, że nie ma uprawnień do merytorycznej kontroli kwestionowanych przez powódkę orzeczeń czy zasadności oddalonych prawomocnie wniosków powódki a z drugiej strony oceny takiej dokonuje.

Podnosząc powyższe zarzuty powódka domagała się zmiany zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kwoty 250 000 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz przez zasądzenie na rzecz powódki od strony pozwanej kosztów postępowania za obie instancje. Ewentualnie powódka wносиła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Domagała się też dopuszczenia dowodu z opinii biegłego psychologa na okoliczność ustalenia skali negatywnych przeżyć powódki i wpływu na jej stan psychiczny faktu odebrania jej dziecka przez Sąd oraz ustalenia czy okoliczność ta mogła skutkować chorobą alkoholową powódki bądź też przyczynić się do niej.

SĄD APELACYJNY ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE.

Apelacja jest oczywiście bezzasadna.

Ustalenia Sądu Okręgowego są prawidłowe. Obejmują one okoliczności między stronami bezsporne, obrazujące przebieg postępowań w sprawach dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej i sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem powódki – R. B., prowadzonych przed Sądem Rejonowym w S., Sadem Okręgowym w Kielcach i Sądem Apelacyjnym w Krakowie. Powódka ustaleń tych nie kwestionuje w apelacji. Co prawda powódka zarzuca pominięcie przez Sąd Okręgowy wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy i nieprzeprowadzenie prawidłowego postępowania dowodowego, jednakże jej twierdzenia w tym przedmiocie są ogólnikowe i nie wynika z nich jakie konkretnie uchybienia powódka dostrzega w procesowaniu Sądu I instancji. Tymczasem Sąd Okręgowy przeprowadził wszystkie dowody wnioskowane przez powódkę, a to dowody z dokumentów, przesłuchał też powódkę szczegółowo, co miało istotne znaczenie w sytuacji, gdy pisemne wystąpienia powódki były niezborne i trudne do prześledzenia. Dowód z opinii biegłego psychologa bądź psychiatry – na okoliczność ustalenia skali krzywdy powódki oraz związku przyczynowego pomiędzy tą krzywdą a chorobą alkoholową – został po raz pierwszy zgłoszony w apelacji i jako taki jest spóźniony (art. 381 k.p.c). W pierwszej jednak kolejności dowód ten jest bezprzedmiotowy dla rozstrzygnięcia sprawy, w sytuacji gdy z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego wynika jednoznacznie, że pozwanemu nie sposób przypisać niezgodnego z prawem działania bądź zaniechania – tj. deliktu cywilnego, co jest warunkiem sine qua non odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego.

Bezzasadne są zarzuty apelującej skierowane przeciwko subsumpcyjnej płaszczyźnie wyroku. Wbrew wywodom apelującej zaskarżone rozstrzygnięcie nie prowadzi do naruszenia art. 417 § 1 k.c. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji, że to właśnie ten przepis stanowi w niniejszej sprawie podstawę ewentualnej odpowiedzialności pozwanego, stanowisko Sądu Okręgowego w tym przedmiocie zostało prawidłowo i wyczerpująco umotywowane.

Brak było podstaw by pozwanemu przypisać niezgodne z prawem działanie bądź zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Powódka kwestionuje te rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w S.i Sądu Okręgowego w Kielcach, którymi – w trybie zabezpieczenia – powierzono mężowi powódki, a nie jej samej, sprawowanie pieczy nad dzieckiem. Takie rozstrzygnięcie niewątpliwie godzi w dobra osobiste powódki, jakim jest więź rodzinna matki z dzieckiem. Jednakże dla przyjęcia, że podmiot, który wydał orzeczenie (pozwany) zobowiązany jest do naprawienia krzywdy powódki, bądź też do rekompensaty związanej z tym szkody majątkowej, konieczne byłoby wykazanie, że przedmiotowe orzeczenia były bezprawne, to jest niezgodne z obowiązującym prawem materialnym bądź procesowym. W tym ostatnim przypadku należałoby dodatkowo wykazać, że ewentualne naruszenie przez Sąd norm prawa procesowego miało

wpływ na merytoryczny kształt orzeczenia, inaczej mówiąc, gdyby Sąd procedował właściwie piecza nad dzieckiem zostałaby przyznana powódce. Takich wniosków nie sposób wyprowadzić z prawidłowych ustaleń faktycznych Sadu I instancji. Wynika z nich, że w toku procesu o rozwód (sygn. akt IC 2070/09) Sąd Okręgowy w trybie zabezpieczenia, postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2010 r ustalił, że miejscem zamieszkania małoletniej R. B. jest miejsce zamieszkania jej ojca. Powódka nie zaskarżyła tego postanowienia, wobec czego stało się ono prawomocne. Rozpoznający niniejszą sprawę Sad Okręgowy nie był uprawniony do dokonania oceny tego rozstrzygnięcia na gruncie stosownych przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Zgodzić należy się bowiem z tym, że sąd cywilny rozpoznający sprawę odszkodowawczą nie jest powołany do merytorycznej oceny prawidłowości orzeczeń w przedmiocie władzy rodzicielskiej, wydanych w trybie zabezpieczenia, w toku sprawy rozwodowej bądź opiekuńczej, w sytuacji gdy zostały one wydane przez powołany do tego organ, we właściwej formie i na podstawie obowiązujących przepisów prawa procesowego i materialnego. Oceny poprawności w/w orzeczenia mógł dokonać jedynie Sąd Apelacyjny w postępowaniu zażaleniowym, które wskutek bierności powódki nie zostało wszczęte. Brak jest podstaw do antycypowania przez Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie treści orzeczenia, które mogło zostać wydane w postępowaniu zażaleniowym w innej sprawie. Nie sposób jednak pominąć, że podejmowane przez powódkę próby zmiany opisanego wyżej postanowienia zabezpieczającego nie skończyły się powodzeniem, a jej wnioski w tym przedmiocie zostały oddalone postanowieniami Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 29 marca 2011 r i z 8 lutego 2012 r (sygn. akt IC 2070/09). Ostatecznie wyrokiem z dnia 4 lipca 2012 r, sygn. j.w., Sąd Okręgowy orzekając rozwód małżeństwa stron powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią R. B. ojcu dziecka i przy nim, a nie przy powódce, ustalił jej miejsce pobytu. Apelacja powódki od tego wyroku została oddalona a podjęta przez powódkę kolejna próba zmiany rozstrzygnięcia w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej nad córką zakończyła się oddaleniem jej wniosku w tym przedmiocie.

Z przedstawionych wyżej przyczyn zarzuty powódki kwestionujące materialnoprawną poprawność zaskarżonego wyroku nie mogły odnieść skutku. Sad Okręgowy trafnie przyjął, że przesłanka bezprawności działania organów państwowych przy wykonywaniu władzy publicznej nie została spełniona, co stanowiło wystarczającą podstawę oddalenia powództwa, czyniąc bezprzedmiotowymi dalsze rozważania, w przedmiocie przedawnienia roszczeń powódki, czy też poniesionej przez nią szkody. Zawarte w apelacji zarzuty naruszenia art. 417 § 1 k.c. jak też naruszenia art. 77 Konstytucji R.P. nie mogły odnieść skutku.

Na koniec należy odnieść się do zarzutu naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji R.P. Apelująca stoi na stanowisku, że w istocie została pozbawiona konstytucyjnego prawa do rozpoznania jej sprawy przez właściwy, niezależny i bezstronny sąd. W jej ocenie za niedopuszczalną należy bowiem uznać sytuację, w której powództwo rozpoznaje sąd, z którego działalnością wiąże się dochodzone przez powoda roszczenie – tu Sąd Okręgowy w Kielcach. Zarzut ten jest bezzasadny. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 listopada 2012 r (III CZP 75/12, OSNCP 2013/4/48) wyraził pogląd, że łączący sędziego z państwem pracodawcą – sądem, w którym ma miejsce służbowe podporządkowanie – jest stosunkiem swoistym, w którym dominują pierwiastki publicznoprawne, a stosunek pracy pozostający w jego tle ma charakter szcątkowy, ograniczający się tylko do niektórych praw i obowiązków przypisywanych stosunkowi pracy. W tej sytuacji nie można przypisać sędziemu cech pracownika w powszechnym rozumieniu tego pojęcia i w związku z tym poddawać w wątpliwość możliwość bezstronnego rozpoznania sprawy przez skład sędziowski wyznaczony spośród sędziów, których siedzibą jest sąd pozwany. Warto też przypomnieć, że jedną z gwarancją niezawisłości sędziego jest instytucja wyłączenia indywidualnego sędziego od rozpoznania sprawy przy spełnieniu przesłanek z art. 48 k.p.c. bądź art. 49 k.p.c. (tak. m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 stycznia 2008 r, II PK 236/07, Lex nr 865924). Powódka nie wykazała, by w stosunku do któregośkolwiek z sędziów orzekających w Sądzie Okręgowym w Kielcach zaszły powyższe przesłanki nie składała zresztą wniosku o wyłączenie sędziego prowadzącego postępowanie ani żadnego innego z sędziów orzekających w Sądzie Okręgowym w Kielcach. Dlatego też zarzut naruszenia art. 45 Konstytucji RP, jako nie znajdujący żadnego uzasadnienia, nie mógł odnieść skutku.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki, jako bezzasadną, w oparciu o przepis art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę stan zdrowia i stan majątkowy powódki i, podobnie jak Sąd I instancji, na zasadzie art. 102 k.p.c.w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., odstąpił od obciążania powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Wojciech Kościółek SSA Marek Boniecki